

Univerzita Karlova
Husitská teologická fakulta

Olga Melzochová

**Vliv evropského reformního judaismu na americký
reformní judaismus v 19. století**

**The Influence of European Reform Judaism on
American Reform Judaism in the 19th Century**

Autoreferát disertační práce

Praha, 2018

Předkladatel disertační práce:

Doktorský studijní program:

Studijní obor:

Mgr. Olga Melzochová

Teologie

Judaistika

Školitel:

doc. PhDr. Bedřich Nosek, CSc

Oponenti disertační práce:¹

.....

.....

.....

Obhajoba disertační práce se koná

dne².....

v.....na.....

.....

.....

před komisí pro obhajobu disertační práce. Předsedou komise byl
jmenován

.....

Předseda oborové rady:

doc. Jiří Beneš, Th.D.

HTF UK

Děkan fakulty:

doc. ThDr. Kamila Veverková, Th.D.

HTF UK

¹ Vyplní oddělení vědy

² Vyplní oddělení vědy

ÚVOD

Historie reformního judaismu čítá od svých počátků téměř 200 let. Jde tedy o hnutí, které si prošlo určitým historickým vývojem, řadou zvrátů a, pokud to tak můžeme říci, po bouřlivých začátcích, kdy se reformní myšlenky teprve formovaly, se ustálilo ve svém pojetí a do jisté míry se institucionalizovalo. Reakce, které reformní judaismus při svém formování vyvolal, můžeme považovat za hybný moment, který měl za následek vznik moderní ortodoxie i konzervativního směru judaismu.

Předkládaná disertační práce se zabývá problematikou vlivu evropského reformního judaismu na americký reformní judaismus v 19. století v kontextu kulturních dějin se zaměřením na charakteristické znaky ve snaze přiblížit rozdílné náboženské, ideologické, politické a socioekonomické výzvy, které ovlivnily židovskou komunitu v USA.

Pro samotnou koncepci práce je důležité vymezení jak časové, tak místní. Pod pojmem *evropský* je v této práci míněna

oblast střední Evropy (respektive oblast současného Německa, které je považováno za kolébkou reformního judaismu, a částečně Čech), pojem *americký* zde značí oblast Severní Ameriky (především oblast východních států Severní Ameriky). Sledované období by se dalo rozdělit na dvě části. V první polovině 19. století bylo dějištěm pro vznik a vývoj reformního judaismu především Německo, zatímco v druhé polovině 19. století se spolu s migrační vlnou přesouvá dění do Ameriky, kde dochází k dalšímu formování a ustanovování reformního hnutí. Můžeme tedy říci, že zatímco v Evropě byla první polovina 19. století nejbouřlivější a pro následnou podobu reformního judaismu zcela zásadní, v Americe nastává zásadní období právě v druhé polovině 19. století. A stejně tak se i naše pozornost v této práci upírá v první polovině 19. století především na dění ve Střední Evropě a následně se centrum našeho zájmu přesouvá spolu s významnými evropskými rabíny, kteří cestují přes oceán do Nového světa a s sebou přiváží i evropské hodnoty a své pojetí reformního judaismu, které vlivem jiných kulturních a socio-ekonomických podmínek nabývá na síle a dochází tak

k jeho obrovskému rozmachu, který v Evropě pod vlivem dějinného zatížení a odlišné kultury nebyl možný. Stejně tak jako se lišilo evropské a americké pojetí reformního judaismu, lišil se i přístup jednotlivých rabínů a vůdčích osobností. Z řady rozdílných názorů na to, jak by měla reforma judaismu vypadat, volíme pro účely této práce a především pro zjednodušení celé problematiky dva rozdílné přístupy, které budou v této práci zastoupeny dvěma významnými osobnostmi, předními postavami reformního judaismu v 19. století, a to jmenovitě rabínem Isaacem Mayer Wisem a rabínem Davidem Einhornem. Z nichž první zmiňovaný je považován za reprezentanta v obecnějším slova smyslu tzv. amerického pojetí reformního judaismu a druhý zmiňovaný za nositele ryze evropské vize radikálních reformních myšlenek, zastoupených v Evropě např. Samuelem Holdheimem. Oba rabíni byli vybráni nejen proto, že jsou považováni za vůdčí osobnosti amerického reformního hnutí v 19. století ale také proto, že oba pochází právě z oblasti střední Evropy, tedy z oblasti, která byla v rámci této práce zvolena pro ilustraci evropského reformního judaismu. David

Einhorn se narodil roku 1809 v Bavorsku a Isaac Mayer Wise pocházel z obce Lomnička v Čechách, kde se narodil přesně o deset let později, tedy roku 1819.

Práci jsme zasadili do určitého časového i prostorového rámce a zbývá ještě definovat jednu neméně důležitou složku, množinu, kterou nesmíme opomenout, která bude pro následující text velice podstatná. V zásadě jde o jakési pojítka celé práce, které propojuje všechny zmiňované části dohromady. Tou poslední ovšem nejdůležitější složkou jsou lidé, ať už vnímáno jako společenství, tak v určitých případech myšleno jako jednotlivé osobnosti, které reformní hnutí formovali. Protože právě lidé jsou stavebním kamenem náboženství i státu, jehož vznik v moderním pojetí vzniká právě na přelomu 18. a 19. století. Bez lidí by nebylo společenství, nebyla by kultura, instituce, národ ani dějiny. A díky tomu, že jsou právě lidé v předmětu našeho zkoumání, můžeme nahlédnout na zkoumanou problematiku nejen z pohledu dějinného ale také částečně z pohledu sociologického.

Jak sám název napovídá, následující řádky se zaměří na vliv evropského reformního judaismu na americký reformní judaismus, který byl nejvíce ovlivněn a formován především migračními vlnami právě z evropských zemích. O vlivu tedy není pochyb, co už ovšem není tak jasné, je otázka, jak velkou roli mělo na formování reformního judaismu prostředí nového světa a společnost vyznávající jiné hodnoty a jak na toto prostředí reagovali nově příchozí imigranti z Evropy. Samozřejmě se jedná o množinu všech aspektů, které společně utváří finální obraz reformního judaismu. I proto si tato práce neklade za cíl komplexní historický, kulturní či socio-ekonomický rozbor. Cílem je především zachytit vnímání reformního judaismu z hlediska vybraných aspektů a zároveň prostřednictvím představitelů dvou rozdílných přístupů k tomuto směru. Skrze zvolené klíčové pojmy se pokusíme sledovat vývoj a samotné chápání reformního judaismu v době jeho formování, tedy v 19. století. V jednotlivých kapitolách se pokusíme nalézt odpovědi na následující otázky: Existují vůbec

nějaké specifické znaky explicitně charakterizující evropský a americký reformní judaismus? Jedná se stále o totéž hnutí s totožným cílem, nebo se cíle reformního hnutí na americkém kontinentě změnila a odklonily se od původního směřování evropského reformního judaismu? Došlo v průběhu 19. století ke změně původního záměru a lišil se tento záměr v Evropě a v Americe? Obecným cílem této práce je navázat na díla pojednávající o reformním judaismu v 19. století a seznámit českou veřejnost s historií reformního judaismu v 19. století skrze zkoumané pojmy.

Práce také předkládá pro lepší ilustraci definice pojmů, které se v následujících kapitolách objevují a které jsou dle názoru autorky důležité pro komplexní obraz zkoumané látky.

Jakožto nejrozšířenější směr v Americe jsou dějiny reformní judaismus podrobeny celkem zevrubnému zkoumání. Jedním ze zásadních autorů věnujícím se dějinám reformního judaismu je bezesporu Michael A. Meyer, který je uznávaným historikem a autorem mnoha publikací týkající se právě dějin

reformního hnutí, a především je pak autorem rozsáhlé a velice detailní publikace s názvem *Response to modernity*³. Na poli historických studií týkající se reformního judaismu nesmíme opomenout autora, který zpracoval téma historie reformního judaismu již počátkem 20. století. Je jím David Philipson a svou knihu *The Reform Movement in Judaism*⁴ publikoval již roku 1907, i přesto že v samotném úvodu zmiňuje, že na to, aby mohl být zhodnocen vývoj reformního hnutí a mohla být předložena objektivní historická práce, bude potřeba, aby od doby vzniku uplynulo mnohem více let. Nicméně, i když se v této publikaci často vyskytují trochu příkré soudy určitých situací a některá tvrzení vyznívají poněkud s poněkud emotivně zabarvenou rétorikou, nelze této práci upřít historickou kvalitu. David Philipson byl navíc jedním ze studentů, kteří byli prvními

³ MEYER, Michael A. *Response to Modernity: A History of the Reform Movement in Judaism*. Wayne State University Press, 1995. 494 s. ISBN 0–8143–2555–6.

⁴ PHILIPSON, David. *The Reform Movement in Judaism*. Forgotten books, 2012. 594 s. PIBN 1000006928.

absolventy Hebrew Union College (HUC)⁵ založené Isaacem Mayerem Wisem ve městě Cincinnati. Dějinami židů obecně se podrobně zabýval Jacob Rader Marcus, ve svých pracích se věnuje zejména židovské historii na americkém kontinentě a mimo jiné se věnuje i prvotním židovským osadníkům, kteří do Ameriky přišli již v 17.století. Jacob J. Petuchowski je autorem rozsáhlé studie s názvem *Prayerbook Reform in Europe*⁶ týkající se tématu liturgie v reformním a liberálním judaismu

⁵ Hebrew Union College (nyní Hebrew Union College – Jewish Institute of Religion, HUC-JIR) byla založená v roce 1875 Isaacem Mayerem Wisem. Je jednou z předních institucí vyššího akademického židovského vzdělávání v Severní Americe. Zároveň je duchovním a školícím centrem reformního judaismu. HUC-JIR vzdělává muže a ženy pro potřeby amerického i světového židovstva jako rabíny, kantory, vedoucí pracovníky židovského vzdělávání a nabízí vysokoškolské studijní programy pro badatele i duchovní. Výuková centra HUC-JIR jsou v Cincinnati, Jeruzalémě, Los Angeles a New Yorku. Jejich součástí jsou knihovny, archivní a muzejní sbírky obsahující kolekce biblických archeologických výzkumů i akademické publikace.

K obecným definicím pojmů z pohledu sociologie jsou použity publikace, jejichž autoři jsou například Anthony Giddens *Sociologie* nebo Jan Keller *Úvod do sociologie*. Pojmu náboženství z pohledu sociologie se věnuje *Průručka sociologie náboženství* od Zdeňka Nešpora nebo také *Public Religion in the Modern World* od Jose Casanovy. Témata jako je vznik stát a nacionalismus můžeme pak najít u Ernesta Gellnera v dílech *Národy a nacionalismus* nebo *Nacionalismus*.

Rozsáhlou studii s názvem *American Jewish Woman 1654 – 1980* věnující se židovským ženám na americkém kontinentě v rozsahu 17. - 20. století publikoval Jacob Rader Marcus. Téma židovských žen v 19. století bylo badateli v historii trochu opomíjeno, postavení žen v 19. století není prozatím tolik probádáno, nicméně od konce 20. století se v tomto směru objevilo hned několik zajímavých studií, jejichž autory jsou např. Karla Goldman s prací *Beyond the synagogue Gallery*, která se věnuje postavení žen jak v náboženské sféře, tak sféře sociální v Americe. Zkoumá mimo jiné i amerikanizaci judaismu. Paula Hyman se ve své práci *Gender and Assimilation*

in Modern Jewish History: The Roles and Representation of Women věnuje tématu asimilace židovské menšiny z pohledu žen a mimo jiné přispěla také k editaci rozsáhlé encyklopedie *Jewish Women in America*. Dalším příspěvkem k tomuto tématu je publikace *Gender, Judaism and Bourgeois Culture in Germany 1800-1870* od Benjamin M. Baadera, který se zaměřuje na postavení žen ve střední Evropě.

Osobou Isaaca Mayera Wise se zabývali například Sefton D. TEMKIN ve své knize *Creating American Reform Judaism: The Life and Times of Isaac Mayer Wise*. Max Heller v publikaci *Isaac M. Wise, His Life, Work and Thought*, Andrew F. Key, v *The Theology of Isaac M. Wise*, Jacob R. Marcus v díle *The Americanization of Isaac Mayer Wise* nebo také Max B. May v knize *Isaac Mayer Wise, The Founder of American Judaism*.

Rabínem Isaacem M. Wisem se zabývala také Pavla Damohorská, její útlá publikace je prozatím jediným počinem věnující se této významné osobnosti reformního judaismu v českém jazyce.

Osobě Davida Einhorna zdaleka není věnováno tolik pozornost, ačkoli byl ve své době výraznou osobností. Jeho život a myšlenky jsou zpracovány v rámci výše uvedených historických studií, které se týkají dějin amerického židovstva. Jako jeden z mála se ve své práci výlučně věnoval tomuto rabínovi Kaufman Kohler, jeho zeť, který vydal soubor jeho kázání a veřejných projevů.

Při výzkumu zvoleného tématu byly k práci využity také původní dokumenty ze sbírek dostupných v archivech The Jacob Marcus Rader Center of the American Jewish Archives v Cincinnati. Zde jsou v jednotlivých kolekcích. A dále byla použita literatura z Klau library v Cincinnati, z Židovského muzea v Praze a fakultních knihoven Univerzity Karlovy v Praze.

Ve většině případů jde jen o zlomek z množství dokumentů, které k danému tématu existují. Nutno ovšem říci,

že tato práce neusiluje o to obsáhnout celou problematiku vývoje reformního judaismu, ve stanoveném časovém rámci se zaměřuje na vybrané jevy, na nichž se bude snažit ilustrovat vývoj reformního hnutí. Z praktického hlediska jsou proto vybráni dva zástupci, kteří svým přístupem k reformě a chápáním toho, jak by se mělo reformní hnutí dále vyvíjet, stojí každý na opačné straně názorového spektra. Jak již bylo řečeno vliv evropského reformního judaismu na americký reformní judaismu je bezesporu nepochybný, nicméně stále zůstává otázkou, jak moc došlo k přeměně evropských reformních ideálů, které byly zasazeny do kontextu jiného kontinentu, s jinou historií (nebo spíše bez historie dle slov Waldo Emersona⁷), jinou politickou strukturou, jinými kulturními hodnotami a jiným složením společnosti. Na tyto otázky se bude

⁷ „Amerika nemá žádnou minulost, vše směřuje kupředu s pohledem plným očekávání“ W. Emerson citováno z MEYER, Michael A., *Response to Modernity*, s. 226.

předkládaná práce snažit odpovědět v průběhu následujících kapitol.

Na závěr je třeba zmínit, že ačkoli je směr judaismu, kterým se tato práce zabývá, označován po dobu své existence samozřejmě i v závislosti na místě výskytu různými přívlastky (např. liberální či progresivní), pro text této práce je voleno jednotné označení reformní judaismus.

Téma historie reformního judaismu v 19. století je v předkládané práci nahlíženo prostřednictvím tří témat, kdy každé je předmětem jedné kapitoly. Nosná témata jednotlivých kapitol jsou následující: jedná se o pojmy stát, tradice a na závěr postavení žen. Zvolené pojmy byly vybrány částečně proto, že se jedná o témata, která procházela v 19. století spolu s pohledem na judaismus zásadní proměnou a rezonovala celou společností. Stejně tak jako se měnil pohled na judaismus a náboženství obecně, měnilo se i vnímání státu, tradice a postavení žen.

OBSAH

Úvod

1. Historický kontext

2. Náboženství a stát

2.1 Počátky reformního judaismu v Evropě

2.2 Počátky reformního judaismu v Americe

2.3 Pojetí státu u I. M. Wise a D. Einhorna

3. Náboženství a tradice

3.1 Reformní judaismus a přístup k tradici v Evropě

3.2 Reformní judaismus a přístup k tradici v Americe

3.3 Přístup k tradici u I. M. Wise a D. Einhorna

4. Náboženství a postavení žen

4.1 Postavení žen v Evropě

4.2 Postavení žen v Americe

4.3 I. M. Wise a D. Einhorn a jejich přístup k postavení žen

5. Závěr

Literatura

Summary

V úvodu se věnuji popisu řešené problematiky v obecné rovině. Předkládám přehled dosavadních výsledků, stav řešené problematiky i vysvětlení okolností, které ovlivnily výběr tématu. Vymezuji hlavní cíle zkoumané látky i otázky, které budou v následujících kapitolách řešeny.

Samotná práce je dělena do tří kapitol, které se věnují tématům stát, tradice a postavení žen. V první kapitole se práce věnuje vztahu náboženství a státu.

V první kapitole je vysvětlen pojem státu z pohledu sociologických definic ale z pohledu některých významných filozofů, kteří se ve své práci definování pojmu státu věnovali. V další části kapitoly přejdeme k období formování reformního judaismu na pozadí státu, a to jak v Evropě, tak v Americe. Je zde předložen nástin historických událostí ve vztahu k jednotlivým osobnostem, které se podíleli nebo alespoň přispěli k formování reformního judaismu. Jedná se o Mošeho Mendelsohna, který je považován za předchůdce reformních

myšlenek a za osobnost, která do značné míry ovlivnila vznik reformního judaismu. Stejně tak jsou představeni i významné postavy, které sice nebyly součástí reformního hnutí, ale bezpochyby měli vliv na jeho formování. Ať už se jedná o zakladatele moderní ortodoxie Samasona Raphaela Hirsche, o Zachariase Frankela, jakožto zakladatele konzervativního směru judaismu nebo tzv. historický judaismus, který reprezentoval hnutí Wissenschaft des Judentums. A poslední část kapitoly se bude věnovat chápání pojmu stát z pohledu dvou významných evropsko-amerických představitelů reformního judaismu. D. Einhorna a I. M. Wise, jejich vztahu k nové domovině, Americe, i vztahu ke starému kontinentu, Evropě.

V druhé kapitole bude řád velice obdobný. Začneme vymezením pojmu tradice, ale také pojmu sekularizace, který se v 19. století skloňoval takřka ve všech pádech. Změny ve společnosti měly za následek změnu přístupu ve vztahu k náboženství. V židovském společenství měly tyto změny za následek především změnu přístupu k samotné autoritě

židovského práva, tedy k samotnému chápání halachy. Tím, jak se společnost postupně sekularizovala, měnil se i přístup k tradičnímu pojetí náboženství. Nahlédneme opět na vztah náboženství a tradice v Evropě a také v Americe a závěrem se pokusíme ukázat přístup k tradici u již zmiňovaných Davida Einhorna a Isaaca.M.Wise.

V poslední tedy třetí kapitole se bude práce věnovat postavení žen ve společnosti ale i z pohledu náboženství. Dalo by se říci, že v judaismu jim byla uznána mnohem větší práva než ženám v křesťanském společenství. Žena měla v židovství vždy vážené postavení, jen toto vážené postavení měnilo v průběhu staletí svou formu vzhledem k tomu, jak bylo chápáno ve veřejném a v soukromém sektoru. Židé byli po staletí bráni jako trpěná menšina a možná i právě proto, že se setkali s diskriminací, byli ze své podstaty více otevřeni snahám o zrovnoprávnění žen, tedy do určité míry také diskriminované skupiny. Proto i reformní judaismus otevřel otázku rovnoprávnosti, a to jak prostředí židovské komunity, tak

z pohledu občanských práv, tedy ve sféře náboženské i sekulární. Vzhledem k tomu, že judaismus kladl velký důraz na vzdělání, tradici studia zákona a významných židovských škol, není překvapivé, že židovské ženy usilovaly o zrovnoprávnění i na úrovni studia, o možnost zpřístupnění vzdělání jak náboženského, tak i světského. I tomuto tématu je proto věnován značný prostor. V samotném závěru kapitoly pak zmíníme, jak přistupovali k právům a povinnostem židovských žen Isaac M. Wise a David Einhorn.

Seznam publikovaných prací, které mají vztah ke zkoumané tématice

MELZOCHOVÁ, Olga. *Úvod do srovnání vývoje amerického a evropského reformního judaismu v 19. století*. In *Židovská civilizace: Judaismus jako náboženský systém: Sborník konferenčních příspěvků*. Ed. Bedřich Nosek, Ivan Kohout. Praha: Husitská teologická fakulta Univerzity Karlovy. Vydavatelství L. Marek, 2016. 83 s. ISBN 978-80-87127-80-3. s. 54-64.

Seznam použitých pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů

Prameny

Bible. (ČEP). Praha: Česká biblická společnost, 1991. 1152 s. ISBN – neuvedeno.

Archivní prameny

Archiv The Jacob Marcus Rader Center of the American Jewish Archives in Cincinnati

David Einhorn Papers Manuscript Collection No. 155, 1855-1909. 0.4 linear ft

Isaac Leeser Papers. 1840-1867. Manuscript Collection No. 197. 0.8 linear ft

Isaac Mayer Wise Papers. Manuscript Collection No. 436, 1838-1931. 1.2 linear feet (2 Hollinger boxes, 25 folders)

Kaufmann Kohler Papers. Manuscript Collection No. 29, 1851-1959. 5.4 linear ft

Samuel Adler Papers. 1856-1873. Manuscript Collection No. 423. 0.4 linear ft

EINHORN, David. *Antittspredikt*

EINHORN, David. *Olat Tamid*.

EINHORN, David. *Thanksgiving sermont*.

EINHORN, David. *Inaugural and other sermons*

EINHORN, David. *Inaugural sermont Har Sinai*

HARBY, Isaac. *Prayerbook*.

TOLAND, John. *Reasons for naturalizing the Jews in Great Britain and Ireland*

WISE, Isaac M. *Minhag America*.

WISE, Isaac M. *Reminiscence*. Leo Wise and Company, 1901.

Dobový tisk

The Israelite 1854 – 1874. [online] Dostupné z:

<http://americanjewisharchives.org/collections/wise/browse.php?i=Editorials>

The American Israelite 1874 – 1900. [online] Dostupné z:

<http://americanjewisharchives.org/collections/wise/browse.php?i=Editorials>

Sekundární literatura

ALBISETTI, James C. *Schooling German Girls and Women: Secondary and Higher Education in the 19th Century*. Princeton University Press, 2014. 356 s. ISBN 9780691606156.

BAADER, Benjamin Maria. *Gender, Judaism, and Bourgeois Culture in Germany, 1800-1870*. 292 s. Indiana University Press, 2006. ISBN 0-253-34734—3.

BARAKAI, Avraham. *Branching out: German-Jewish Immigration to the United States 1820-1914*. New York: Holmes & Meier Publishers, 1994. 300 s. ISBN 0-8419-1426-5.

BIALE, David. *Gershom Scholem: Kabbalah and Counter-history*, Harvard Press University 1982. 219 s. ISBN: 978-0674363328

BONNER, Thomas Neville. *To the Ends of the Earth: Women's Search for Education in Medicine*. Cambridge: 1992. 264 s. ISBN 0674893042.

CASANOVA, Jose. *Public religions in the Modern World*. The University of Chicago, 1994. p. 320. ISBN 0-226-09535-5.

COHEN, Naomi. *Encounter with emancipation : the German Jews in the United States, 1830-1914*. Philadelphia: Jewish Publication Society, 1984. 407 s. ISBN 0827602367.

CREVELD, Martin Van. *The Rise and Decline of the State* (Cambridge: Cambridge University Press, 1999). 448 s. ISBN 052165629X.

FREIDENREICH, Harriet Pass. *Female, Jewish, and Educated: The Lives of Central European* Indiana University Press, 2002. 328 s. ISBN 0253340993.

GELLNER, Ernest. *Nacionalismus*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 133. ISBN 80-7325-023-3.

GOLDMAN, Karla, *Beyond the Synagogue Gallery: Finding a Place for Women in American Judaism*, Harvard University press, 2001. 288 s. ISBN 0674007050.

HELLER, James G. *Isaac M. Wise, His Life, Work and Thought*. The Union of American Hebrew Congregations, 1965. 827 s. ISBN 64-24340.

HYMAN, Paula. *Gender and Assimilation in Modern Jewish History: The Roles and Representation of Women*. University of Washington Press, 1995. 197 s. ISBN 0-295-97426-5.

JICK, Leon A., *The Americanization of the Synagogue, 1820-1870*. Brandeis University Press, 1992. 256 s. ISBN 0874515734.

KARP, Abraham J. *Jewish Continuity in America : Creative Survival in a Free Society*. The University of Alabama Press, 1998. 264 s.

ISBN 0817309233.

KATZ, Jacob. *Out of the Ghetto: The Social Background of Jewish Emancipation, 1770-1870*, Syracuse, NY , 1998. 272 s. ISBN

0815605323.

KATZ, Jacob. *Tradition and Crisis : Jewish Society at the End of the Middle Ages*, Syracuse, University Press, 2000. 410 s. ISBN

0815628277.

KEY, Andrew. *The Theology of Isaac Mayer Wise*. Cincinnati:

American Jewish Archives, 1962. 75 s. ISBN neuvedeno.

našich časů (1609-1879). Praha, 2008. 200 s. ISBN 9788085924541.

MARCUS, Jacob Rader. *Early American Jewry 1649 – 1794*.

Philadelphia: Jewish Publication Society of America, 1951. 862 s.

ISBN 9780405052941.

MARCUS, Jacob Rader. *The American Jew, 1585-1990 : A History*.

Carlson Pub, 1995. 475 s. ISBN 0926019899.

MARCUS, Jacob Rader. *Essays in American Jewish History to Commemorate the Tenth Anniversary of the Founding of the*

American Jewish Archives. Arcose Press, 2015. 576 s. ISBN

1346018219.

MARCUS, Jacob R. *The American Jewish Woman, 1654-1980*. New

York: Ktav Pub & Distributors Inc; 1st edition, 1981. 1047 s. ISBN:

978-0870687525.

MARCUS, Jacob Rader. *The Americanization of Isaac Mayer Wise*. American Jewish Archives. rev. edition; 1969.

MEYER, Michael A. *Response to Modernity: A History of the Reform Movement in Judaism*. Wayne State University Press, 1995. ISBN 0-8143-2555-6.

MEYER, Michael A. *Origins of the Modern Jew : Jewish Identity and European Culture in Germany, 1749-1824*. Wayne State University Press, 1972. 250 s. ISBN 0814314708.

MEYER, Michael A., PLAUT, W. Gunther. *The Reform Judaism Reader: North American Documents*, UAHC Press, 2001. 228 s. ISBN 0807407321.

MILLER, Michael L. *Moravští Židé v době emancipace*. Nakladatelství lidové noviny, 2015. 360 s. ISBN 9788074223075.

NEŠPOR, Zdeněk a kol. *Náboženství v 19. století*. Scriptorium, 2010. 328 s. ISBN 9788087271223.

PETUCHOWSKI, Jacob J. *Prayerbook Reform in Europe: The Liturgy of European Liberal and Reform Judaism*. New York: The World Union for Progressive Judaism, Ltd., 1968. 407 s. ISBN 68-8262.

PHILIPSON, David. *Reminiscences*. New York: Arno Press, 1973 [©1901], s. 57. ISBN 0405052944.

PHILIPSON, David. *The Reform Movement in Judaism*. Forgotten books, 2012. 594 s. PIBN 1000006928.

PLAUT, Gunter. *The Rise of Reform Judaism: A Sourcebook of Its European Origins*. Philadelphia: Jewish Publication Society, 2015. 320 s. ISBN: 978-0827612167.

SADEK, Vladimír. *Židovská mystika*. Fra, 2003. 212 s. ISBN 9788086603919.

SARNA, Jonathan D. *American Judaism: a history*. New Haven: Yale University Press, 2004. 490 s. ISBN 030010197X.

SCHORSCH, Ismar. *From text to context*. University Press of New England, 2003. 424 s. ISBN 1584653353.

SCHREIBER, Emanuel. *Reformed Judaism And Its Pioneers: A Contribution To Its History*. Kessinger Publishing, LLC, 2006. 430 s. ISBN 1357888473.

SILVERSTEIN, Alan. *Alternatives to Assimilation : Response of Reform Judaism to American Culture, 1840-1930*. University Press of New England, 1995. 330 s. ISBN 0874517265.

SORKIN, David. *The Transformation of German Jewry, 1780-1840*. Oxford University Press, 1990. 272 s. ISBN 0195065840.

ŠEDINOVÁ, Jiřina a kol., *Dialog myšlenkových proudů středověkého judaismu. Mezi integrací a izolací*. Praha 2011. 584 s. ISBN 9788020019103.

TAVARD, George H. *Women in Christian tradition*. [online]. London: University of Notre Dame, 1973. 276 s. ISBN O-268-00490-0. s. 6-7. Dostupné z:

<https://archive.org/stream/womaninchristian0000tava#page/n5/mode/2up>

TEMKIN, Sefton D. *Creating American Reform Judaism: The Life and Times of Isaac Mayer Wise*. Littman Library of Jewish Civilization, 1998. 338 s. ISBN 1874774455.

WIENER, Max. *Abraham Geiger & Liberal Judaism : The Challenge of the Nineteenth Century* The Jewish Publication Society of America, 1962. 312 s. ISBN 0878208003.

WISE, Isaac M. *Selected Writings of Isaac M. Wise, With a Biography*. Forgotten Books, 2012. PHILIPSON, David.

GROSSMANN, Louis. 442 s. ASIN: B008CQIKR4

ZOLA, Gary Phillip. *Isaac Harby of Charleston, 1788-1828. Jewish reformer and intellectual*. The University of Alabama Press, 1994. 304 s. ISBN 0817312501.

SUMMARY

Vliv evropského reformního judaismu na Americký reformní judaismus v 19. století

The Influence of European Reform Judaism to American Reform Judaism in the 19th century

Olga Melzochová

This dissertation deals with the issue of the impact of European reform judaism on American Reform Judaism in the 19th century in the context of cultural history, focusing on the characteristics of the effort to bring to light on different religious, ideological, political and socio-economic challenges affecting the Jewish community in the United States.

The dissertation is composed of three chapters dealing with the following issues: state, traditions and women's status.

The first chapter deals with the relationship between religion and the state.

The first chapter explains the concept of the state from the point of view of sociological definitions, but also from the point of view of some important philosophers who, in their work, dealt with the definition of state. In the next part of the chapter, we are going to the period of forming Reform Judaism on the background of the state, both in Europe and in America. Here is an outline of historical events in relation to individual personalities who have contributed to the formation of Reform Judaism. Those are Moshe Mendelsohn, who is considered to be the forerunner of Reform ideas and a personality that has largely influenced the rise of Reform Judaism. Similarly, significant figures who were not part of the reform movement but they undoubtedly influenced its formation. The founder of the modern orthodoxy of Samason Raphael Hirsche, Zacharias Frankel, as the founder of the conservative direction of Judaism

or so-called historical Judaism, who represented the movement Wissenschaft des Judentums. The last part of the chapter will focus on understanding the notion of the state from the point of view of two important Euro-American representatives of Reform Judaism. D. Einhorn and I.M. Wise, their relationship to the new home, America, and to the old continent, Europe.

The layout and content of the second chapter will be very similar. We begin by defining the tradition, but also the secularization, which in the nineteenth century was on the rise in those times. Changes in society have also resulted in a change of approach in relation to religion. In addition, in the Jewish community, these changes triggered in particular a change in the approach to the very authority of Jewish law. As society gradually became secularized, the approach to the traditional concept of religion also changed. We will look again at the relationship of religion and tradition in Europe and also in America, and finally we will try to show the approach to the tradition of the already mentioned representatives of reform Judaism David Einhorn and Isaac. M. Wise.

In the last, third chapter, the thesis will focus on the position of women in society, but also in terms of religion. One could say that in Judaism, they were given much greater rights than women in the Christian community. The woman has always been in a position of Jewish status, but this status has changed in the course of centuries in the public and the private sector. For centuries Jews have been taken as a tolerated minority, and perhaps because they have experienced discrimination, they have by their very nature been more open to efforts to equalize women, to a certain sense also to discriminated groups. That is why Reform Judaism has opened up the issue of equality for women, both in the Jewish community and in the civil rights, both religious and secular. Given that Judaism placed great emphasis on education, the tradition of law studies, and

important Jewish schools, it is not surprising that Jewish women have sought equal rights at the level of study, the possibility of making religious and secular education available. There is also considerable scope for this topic. In the very conclusion of the chapter, we will mention how they approached the rights and duties of Jewish women Isaac M. Wise and David Einhorn.

Anotace:

Reformní judaismus vychází z myšlenkového dědictví osvícenství a jeho počátky sahají do konce 18. století. Toto hnutí se zrodilo v Německu, nicméně opravdový rozmach nastal v první polovině 19. století v Americe s příjezdem evropských emigrantů, kteří s sebou přivezli i nové myšlenky ovlivněné reformním hnutím. Předkládaná disertační práce se zabývá vlivem evropského reformního judaismu na americký reformní judaismus v 19. století v kontextu kulturních dějin se zaměřením na charakteristické znaky ve snaze přiblížit rozdílné náboženské, ideologické, politické a socioekonomické výzvy, které ovlivnily židovskou komunitu v USA.

Klíčová slova

Reformní judaismus, Amerika, Evropa, náboženství, stát, tradice, ženy, 19. století

Abstract:

Reform Judaism is based precisely on the intellectual heritage of the Enlightenment and its origins is dated back to the late 18th century. This movement was born in Germany, but the real boom and reform in the true sense of the word occurred in the first half of the 19th century in America with the arrival of European immigrants. This dissertation deals with the issue of the impact of European Reform Judaism on American Reform Judaism in the 19th century in the context of cultural history, focusing on the characteristics, trying to describe different religious, ideological, political and socio-economic challenges affecting the Jewish community in the United States.

Keywords

Reform Judaism, USA, Europe, religion, state, tradition, woman, 19th century